

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/93354,Narodowy-Dzien-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydow-pod-okupacja-niemiecka-dzialania.html>
27.02.2026, 14:20

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – działania IPN 2020

W związku z epidemią wszystkie uroczystości upamiętniające Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką oraz inne wydarzenia z udziałem większych grup uczestników zostały odwołane lub przesunięte na późniejsze terminy. Przygotowaliśmy jednak dla Państwa bogatą ofertę multimedialną, z którą można się zapoznać odwiedzając strony internetowe, portale oraz media społecznościowe Instytutu Pamięci Narodowej

24.03.2024

[Galeria Plakatu IPN w Krakowie \[PDF\]](#)

CENTRALA, ODDZIAŁ IPN W WARSZAWIE

- [23 marca - godz. 12.00 - konferencja prasowa online na kanałach mediów społecznościowych IPN oraz na IPNtv z udziałem zastępcy prezesa IPN dr. Mateusza Szpytmy](#)
- [24 marca - godz. 17.00 - internetowa premiera filmu „Paszporty Paragwaju”](#)
- [24 marca - IPN oddaje hołd Polakom ratującym Żydów pod okupacją niemiecką](#)
- 24 marca - godz. 12.00-12.50, dyskusja (bez udziału publiczności) o upamiętnianiu Polaków ratujących Żydów z udziałem Czesława Bieleckiego (architekt, publicysta, polityk) i Adama Siwka (dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa), prowadzenie Mirosław Biełaszko (pracownik OBEN IPN w Warszawie, dziennikarz radiowej Trójki), nagranie dyskusji zostanie udostępnione
- [24 marca - godz. 13.00-13.50, dyskusja \(bez udziału publiczności\) o Polakach ratujących Żydów z udziałem prof. Jana Żaryna, dr. Tomasza Roguskiego \(IPN\) i dr. Marcina Urynowicza \(IPN\), prowadzenie Mirosław Biełaszko \(IPN Warszawa\) - transmisja na kanale IPNtv](#)
- [Portal „Życie za życie”](#)
- [Znaczek Poczty Polskiej wydany wspólnie z IPN](#)
- [IPN Oddział w Warszawie upamiętnił Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką](#)

IPN BIAŁYSTOK

- [24 marca - prezentacja tablic poświęconych Polakom ratującym Żydów na stronie internetowej Oddziału IPN w Białymstoku \(odsłonięte zostaną w późniejszym czasie w Brańsku i Nowych Piekutach\)](#)
- [Emisja spotów o Polakach ratujących Żydów na Facebooku i stronie internetowej Oddziału IPN w Białymstoku](#)
- [Publikacja internetowa artykułu Magdaleny Dzienis-Todorczuk *Gołembieccy ratowali mnie moje życie...*](#)
- [Publikacja internetowa tekstu dr Ewy Rogalewskiej *Siostry Szarytki i Bracia Salezianie - pomoc ludności żydowskiej* \[w:\] Ewa Rogalewska, *Getto białostockie. Doświadczenia Zagłady - świadectwa literatury i życia*](#)
- [Wykład online Magdaleny Dzienis-Todorczuk, *Uchonorowani medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata z tereny Podlasia \(w mediach społecznościowych\)*](#)
- [Lekcja online *Sposoby ratowania Żydów pod okupacją niemiecką* wraz z materiałami edukacyjnymi dla nauczycieli do pobrania](#)
- [Plakaty z informacjami o osobach, które brały udział w ratowaniu, ukrywaniu, pomaganiu w ucieczce czy znalezieniu schronienia ludności żydowskiej z uwzględnieniem represji, jakie ich spotkały za udzielenie pomocy \(wymiar lokalny\)](#)
- [Prezentacja w sieci wybranych paneli z wystawy „Sprawiedliwi. Kapłani archidiecezji wileńskiej ratujący Żydów w okresie okupacji niemieckiej \(1941-1944\)”](#)

IPN GDAŃSK

- 24 marca - w siedzibie Oddziału IPN w Gdańsku promocja (bez udziału publiczności) materiału edukacyjnego w postaci ulotki z reprintem „Protestu” Zofii Kossak-Szczuckiej (w wersji polsko-angielskiej, zachęcamy do pobrania)
- [Działania IPN Gdańsk: materiały edukacyjne, pamiątkowa tablica, prezentacja wystawy](#)
- [Unikatowe w skali światowej upamiętnienie Polaków Ratujących Żydów - toruńska Kaplica Pamięci](#)
- [Odezwa „Protest!” Zofii Kossak-Szczuckiej - zapoznaj się materiałem edukacyjnym IPN Gdańsk](#)
- [Poznaj Józefa Kolasińskiego, Polaka ratującego Żydów w czasie II wojny światowej](#)
- [Dyrektor IPN Gdańsk o wkładzie Instytutu w badanie jednego z najbardziej dramatycznych zagadnień II wojny światowej: ratowania Żydów przez Polaków pod okupacją niemiecką](#)

IPN KATOWICE

- [Tablica upamiętniająca członków rodziny Kobylców, którzy w czasie II wojny światowej udzielili schronienia ok. 70 osobom narodowości żydowskiej - Siemianowice Śląskie](#)
- [Premiera filmu poświęconego Henrykowi Sławikowi.](#)

DELEGATURA IPN w KIELCACH

- 27 marca - artykuł „Życie za życie” na łamach gazety „Echo Dnia”
- [Audycja „Polacy ratujący Żydów” z udziałem dr. Tomasza Domańskiego z Delegatury IPN w Kielcach](#)
- [Na Facebooku delegatury posty dotyczące lokalnych historii o ratowaniu Żydów na podstawie publikacji „Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej”](#)

IPN KRAKÓW

- 24 marca - dyrektor Oddziału IPN w Krakowie zapalił znicze pod tablicą upamiętniającą siedzibę Rady Pomocy Żydom „Żegota” przy ul. Jagiellońskiej 11 w Krakowie oraz na ul. Szerokiej, pod głazem pamięci 65 tysięcy krakowskich Żydów - ofiar Holokaustu

- [Głaz pamięci Żydów i Polaka zamordowanych przez Niemców we wrześniu 1939 r. pod Limanową](#)
- [W Popardowej \(pow. nowosądecki\) stanął pomnik poświęcony polskim i żydowskim obywatelom RP, zamordowanym przez Niemców](#)
- [Pomnik Polaków ratujących Żydów powstaje w Gruszowie \(pow. myślenicki\)](#)
- [Plakat okolicznościowy w mediach społecznościowych i na stronie internetowej Oddziału IPN w Krakowie](#)
- Spot wideo w komunikacji miejskiej
- Tekst okolicznościowy w „Dzienniku Polskim”
- Dodatek historyczny do „Gościa Niedzielnego” – ukaże się w późniejszym terminie

IPN LUBLIN

- [Dodatek historyczny w „Naszym Dzienniku” w związku z Narodowym Dniem Polaków ratujących Żydów](#)
- Publikacja nagrań audio, wideo, notacji w mediach społecznościowych Oddziału IPN w Lublinie

IPN ŁÓDŹ

- [24 marca - zapalenie zniczy przed zlokalizowanymi w łódzkim Parku Ocalałych pomnikami: pomnikiem Polaków Ratujących Żydów w latach 1939-45 oraz obeliskiem poświęconym polskiej organizacji podziemnej pomagającej Żydom, działającej pod kryptonimem „Żegota”](#)

IPN POZNAŃ

- [Tablica upamiętniająca Polaków ratujących Żydów w Czarnkowie. Zaprezentujemy wizualizację tablicy upamiętniającej małżeństwo – Annę oraz Ignacego Dymków, którzy w latach 1943-1945 na terenie Czarnkowa udzielali schronienia Żydom \(Gertrudzie oraz Peterowi Wechselsmannom\).](#)
- Dokument filmowy „marsz śmierci” o ewakuacji dwóch tysięcy więźniarek podobozów Gross Rosen zlokalizowanych w okolicach Sławy i w Zielonej Górze zimą 1945 roku. W obliczu zbliżającej się ofensywy Niemcy zmusili je do morderczego marszu w głąb Rzeszy. Po drodze doszło do masowych mordów (m.in. w lasach koło Starego Jaromierza niedaleko Kargowej), których ofiarami padły najbardziej wycieńczone więźniarki, niezdolne do dalszego marszu. W nagraniu do audycji wziął udział m.in. Józef Wojciech, którego matka została uhonorowana medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” za pomoc jednej z uciekinierki z „marszu śmierci”.
- Filmowa wypowiedź Szczepana Wejmana na temat warunków okupacyjnego życia w rodzinnym domu w Zelowie na wschodzie Kraju Warty i pomocy Żydom udzielanej przez jego rodzinę, przygotowana przez OBEN IPN w Poznaniu
- W mediach społecznościowych i na stronie Oddziału IPN w Poznaniu promocja materiałów z Muzeum Polaków Ratujących Żydów w Markowej oraz Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie

IPN RZESZÓW

- [19 marca - 15 maja - prezentacja w Toruniu \(plac Sanktuarium NMP Gwiazdy Nowej Ewangelizacji i św. Jana Pawła II\) wystawy „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej”. przygotowanej przez Oddział IPN w Rzeszowie](#)
- [Upamiętnianie bohaterów poprzez propagowanie kampanii edukacyjno-popularyzacyjnej prowadzonej na oficjalnych stronach internetowych IPN Oddział w Rzeszowie oraz Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej](#)
- [Na Facebooku Oddziału IPN w Rzeszowie nagranie wypowiedzi dr hab. Elżbiety Rączy dotyczące Polaków ratujących Żydów z terenu Podkarpacia – na podstawie najnowszych ustalonych przypadków”. Magdalena i Michał Wasserowie z Cisnej koło Leska, zamordowani za ukrywanie Samuela Pechtera, Franciszek Mrocza - policjant granatowy z Łukawca k. Rzeszowa, ukrywający](#)

[siedmioosobową grupę Żydów, Jakub i Filomena Świętoniowie z Jodłowej pow. Dębica, pomagający rodzinie Pariserów.](#)

IPN SZCZECIN

- [odnowienie pomnika nagrobnego Heleny i Józefa Barcikowskich, odznaczonych medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie](#) (kw. 61A, rząd 2, grób nr 1).

Helena Barcikowska z domu Ząbroń została odznaczona medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” 10 października 1985 r. Decyzja o odznaczeniu jej synów – Józefa i Tadeusza – zapadła 29 grudnia 1992 r. Barcikowscy – mieszkańcy Wiśniowca w województwie tarnopolskim – od października 1942 r. do sierpnia 1943 r. ukrywali w domu pochodzącego z Warszawy Adama Gajłę, który uniknął dzięki temu zamknięcia, a później śmierci w miejscowym getcie, zlikwidowanym wiosną 1943 r. Korzystając z pomocy znajomego księdza, udało się zdobyć dla ukrywanego metrykę urodzenia na nazwisko Krzysztof Bolesław Sawicki – tych imion i nazwiska używał także po wojnie. To właśnie Krzysztof Bolesław Sawicki napisał: „Nie wolno sobie pozwolić, aby choć jeden zasłużony odszedł z tego świata, nie doczekawszy się słusznej i najpiękniejszej nagrody. Każdy odznaczony człowiek w Polsce to jeszcze jeden wzór do naśladowania dla całego młodego pokolenia”.

IPN WROCŁAW, Delegatura IPN w Opolu

- [Artykuł na stronie Oddziału IPN we Wrocławiu: Jerzy Rudnicki, „Moim marzeniem jest spotkanie z Wami”. Rodzina Brońskich ze Smykowiec koło Tarnopola.](#)
- [„Narodowcy ratujący Żydów - Żydzi ratujący Narodowców” - infografiki na stronie Oddziału IPN we Wrocławiu oraz Facebooku Delegatury IPN w Opolu](#)
- [Iwona Demczyszak: Narodowy Dzień Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką - dlaczego jest ważny?](#)
- Wykład „Tradycja i kultura żydowska jako element kultury polskiej” w Hufcu ZHP Wrocław im. Polonii Wrocławskiej oraz w „Saloniku 3 muz” we Wrocławiu (M. Gadowicz) - przeniesiony na termin późniejszy

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)